

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ ПОРТФЕЛЕМ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено основні підходи та принципи управління кредитним портфелем банку. Обґрунтовано важливість при управлінні кредитною діяльністю банків контролювати рівень кредитного ризику. Запропоновано шляхи зниження рівня кредитного ризику.

Ключові слова: комерційний банк, кредитна діяльність, кредитний портфель, кредитний ризик.

Abstract

The main approaches and principles of the bank's loan portfolio management have been investigated. The importance of controlling the level of credit risk in managing the credit activity of banks is substantiated. Ways to reduce the level of credit risk are proposed.

Keywords: commercial bank, lending activities, loan portfolio, credit risk.

Вступ

Практика показує, що успіх управління ефективністю інвестицій банку та формування ефективної структури кредитного портфеля банку значною мірою залежать від можливостей управління банківськими установами завдяки чому забезпечується оптимальний склад кредитного портфеля та забезпечуються відповідні показники при мінімально можливому рівні ризику та одержання максимального результату.

Вивченню проблем управління кредитним портфелем присвячена значна кількість наукових праць, серед яких слід виділити таких авторів, як Н. І. Волкова, А.О. Кункель, В. І. Грушко, Т. Іваненко, О. В. Васюренко, О. В. Дзюблук, Л. М. Прийдун, С.Н. Кабушкин, Л. О. Гаряга та ін. Це є свідченням того, що в сучасних умовах розвиток економіки неможливий без надійного управління кредитним портфелем банку.

Метою статті є дослідження особливостей управління кредитним портфелем комерційного банку та надання пропозицій щодо підвищення його ефективності.

Виклад основних результатів дослідження

Кредитний портфель – це сукупність усіх банківських позик, що структуровані за певними параметрами відповідно до завдань визначеної банком кредитної політики [1]. Основною метою управління кредитним портфелем банку є забезпечення максимальної прибутковості при певному рівні ризику. Рівень віддачі кредитного портфеля залежить від структури та розміру портфеля, а також від рівня процентних ставок за кредитами [2].

Існують як традиційні, так і нетрадиційні підходи до управління кредитним портфелем банку.

Традиційний підхід визначається як такий, який спирається на неформальні філософські методи сприйняття (наукова фантастика, інтуїція). При цьому використовується аналіз параметрів при обчисленнях. Такий підхід є простим, швидким і дешевим у використанні.

Нетрадиційний підхід – це той, який спирається на загальнонаукові методи сприйняття, використовує в розрахунках теорію ймовірностей, статистику та економетрику, працює в стабільному («ідеальному») ринковому середовищі та є складним, повільним та дорогим у використанні порівняно з традиційним [3].

При управлінні кредитним портфелем банку слід дотримуватися певних основних принципів, які впливають на розмір, динаміку та структуру кредитного портфеля, зокрема таких:

- принципу цілеспрямованої орієнтації кредитного портфеля на виконання завдань кредитної політики країни;
- принципу забезпечення найменш загрозового рівня ризику для кредитного портфеля;
- принципу гарантування прибутковості кредитного портфеля банку.

Дотримання цих принципів вимагає комплексного підходу до управління кредитним портфелем, починаючи з розробки стратегічного портфеля, вибору менш ризикованих проектів та надійних

позичальників, надання майна та іншого забезпечення, повернення позик та відсотків на них тощо.

Як бачимо, при управлінні кредитним портфелем велике значення треба надавати заходам, які дозволяють зменшити кредитний ризик. Ризик кредитного портфеля давно хвилює науковців та банкірів [4; 5; 6; 7], які переконують, що ефективне управління кредитною діяльністю банків супроводжується необхідністю зменшення кредитного ризику. При цьому треба пам'ятати, що кредитний ризик тісно пов'язаний також з іншими ризиками, такими як ліквідність, процентна ставка та валютний ризик. Якщо ризик кредитного портфеля зменшиться, це автоматично покращить його якість, що призведе до підвищення рівня ліквідності, а збільшення кредитного ризику призведе до погіршення ситуації з ліквідністю банку та призведе до виникнення ризику ліквідності.

Отже, для будь-якої банківської установи дуже важливим заходом є класифікація кредитного портфеля за рівнем ризику, оскільки його стан безпосередньо впливає на рівень ліквідності банку.

До способів зменшення кредитного ризику належать: диверсифікація кредитних вкладень; вимога клієнта щодо адекватних та якісних гарантій стосовно виданих позик; нагляд та ефективність у справі стягнення боргу; страхування кредитних операцій. У сучасних умовах для зменшення кредитного ризику надзвичайно важливим є вивчення кредитоспроможності позичальника, тобто його здатності повністю і своєчасно погашати свої боргові зобов'язання. Оскільки єдиної методології оцінки кредитоспроможності позичальника не існує, тому банки визначають кредитоспроможність позичальників на основі методології, запропонованої НБУ, розробляючи власні підходи або керуючись міжнародним досвідом.

Висновок

Отже, при управлінні кредитним портфелем особлива увага має приділятися його якості та захисту від кредитного ризику. Управління кредитним ризиком вимагає систематичного аналізу кредитного портфеля та роботи з безнадійними кредитами. Ефективне управління кредитним портфелем дозволяє збалансувати та утримувати ризик усього портфеля, а також контролювати ризики, властиві певним ринкам, клієнтам, інструментам запозичення, позикам та умовам роботи.

Список використаної літератури:

1. Волкова Н. І. Тенденції та особливості кредитної діяльності вітчизняних банків на сучасному розвитку економіки / Н. І. Волкова, А.О. Кункель // Економіка і організація управління. – № 1 – 2018. – С. 52-63.
2. Грушко В. І., Іваненко Т. Оптимізація структури кредитного портфеля комерційного банку / В. І. Грушко, Т. Іваненко // Вісник НБУ. – 2014. – № 2. – С. 28–32.
3. Васюренко О. В. Банківські операції: Навч. посіб / О. В. Васюренко. — 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 318 с.
4. Дзюблюк О. В. Кредитний ризик і ефективність діяльності банку: монографія / О. В. Дзюблюк, Л. М. Прийдун. – Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2015. – 295 с.
5. Кабушкин С. Н. Управление банковским кредитным риском: учебное пособие / С.Н. Кабушкин. – М. : Новое знание, 2004. – 336 с.
6. Гаряга Л. О. Кредитний ризик: ідентифікація, класифікація та методи оцінки / Л. О. Гаряга // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – Суми : УАБС НБУ, 2006. – Т. 17. – С. 318–329.
7. Зянько В. В. Банківський менеджмент : навчальний посібник / В. В. Зянько, Н. О. Коваль, І. Ю. Єпіфанова. – 2-ге вид., доп. – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 126 с.

Голубко Альона Ігорівна – студентка групи МФК-19м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fm.2mo15.golubko@gmail.com

Науковий керівник: Зянько Віталій Володимирович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: fk.zank@gmail.com

Alona I. Golubko – Department of finance and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail fm.2mo15.golubko@gmail.com

Supervisor: Zianko Vitalii V. – doctor of economics, Professor, Head of the Department of Finance and innovative management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: fk.zank@gmail.com